

УДК 349.2:351.74

Сокуренко В. В.,

доктор юридичних наук, професор,
член-кореспондент Національної академії правових наук України,
заслужений юрист України,
ректор Харківського національного університету внутрішніх справ;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8923-5639>

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКЛАДАННЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬ ПІДГОТОВКУ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Державна політика у сфері фізичної культури і спорту в Україні здійснюється на таких засадах, як визнання спорту вагомим чинником досягнення фізичної та духовної досконалості людини, формування патріотичних почуттів у громадян та позитивного міжнародного іміджу держави, забезпечення гуманістичної спрямованості та пріоритету загальнолюдських цінностей, справедливості, взаємної поваги та гендерної рівності [1].

Розвиток фізичного здоров'я, системний підхід до формування як розумових, так і фізичних здібностей особистості, постійне удосконалення психологічної та професійної підготовки поліцейських, а також широке використання різних засобів і форм фізичної підготовки впродовж їх навчання є основною метою забезпечення належного рівня фізичної культури та спорту в закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання. У зв'язку зі специфікою виконання поставлених перед поліцією завдань, в тому числі пов'язаних із необхідністю застосування заходів фізичного впливу, дотримання визначених принципів під час здійснення навчання та подальшого проходження служби є пріоритетним для майбутніх працівників Національної поліції України.

Враховуючи той факт, що професійне навчання поліцейських складається з первинної професійної підготовки, підготовки в закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання, післядипломної освіти та службової підготовки, що включає в себе систему заходів, спрямованих на закріплення та оновлення необхідних знань, умінь і навичок [2], на сьогодні вкрай важливим аспектом є вдосконалення програми службової підготовки поліцейських. У процесі навчання в закладі вищої освіти зі специфічними умовами навчання, що здійснює підготовку поліцейських, здобувачі набувають необхідні професійні компетентності, вміння та навички. Означений процес має забезпечуватись з урахуванням позитивного досвіду службово-оперативної діяльності, вимог загальнодержавних та внутрішньовідомчих нормативних актів. Отож важливою складовою навчання поліцейського є спеціальна фізична підготовка, тому окремої уваги потребує постійна модернізація та вдосконалення організаційно-правового забезпечення системи тактичної і спеціальної фізичної підготовки.

Слід зважати на те, що служба в органах і підрозділах Національної поліції є специфічним різновидом трудової діяльності, що й визначає особливі умови для кандидатів на службу в поліції. Такі вимоги визначені положеннями ст. 49 Закону України «Про Національну поліцію» від 2 липня 2015 р. № 580-VIII [2]. Що ж стосується вимог до рівня фізичної підготовки для поліцейських та кандидатів, які вступають на службу в поліції, то їх затверджує Міністерство внутрішніх справ України. Зокрема, організація

роботи з навчання особового складу органів і підрозділів поліції здійснюється у порядку, визначеному Положенням про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України, затвердженим Наказом МВС України від 26 січня 2016 р. № 50 [3]. Цим Положенням визначено, що підрозділам професійного навчання, відповідальним працівникам під час розроблення розділів тематичного плану зі службової підготовки «Тактична підготовка» та «Фізична підготовка» дозволяється вносити до тридцяти відсотків змін у перелік тем, передбачених орієнтовною тематикою з цих видів підготовки.

Не менш важливим є й Положення з організації перевірки рівня фізичної підготовленості кандидатів до вступу на службу в Національну поліцію України, затверджене Наказом МВС України від 9 лютого 2016 р. № 90 [4]. У Положенні визначено, що рівень фізичної підготовленості кандидатів визначається шляхом проведення тестування їх основних фізичних якостей і навичок (сили, витривалості, швидкості, гнучкості, спритності).

Для чоловіків та жінок умови тестування однакові. Кандидати виконують вправи виключно у спортивній формі одягу та взутті за сезоном. Тестування проводиться за сприятливих погодних умов. Несприятливими погодними умовами є сильні опади і температура повітря нижче -10°C або вище $+30^{\circ}\text{C}$.

Рівень фізичної підготовленості кандидатів визначається за результатами виконання таких контрольних вправ:

- 1) згинання та розгинання рук в упорі лежачи (для жінок);
- 2) комплексної силових вправи (для чоловіків);
- 3) бігу на 100 метрів (для жінок і чоловіків);
- 4) бігу на 1000 метрів (для жінок і чоловіків).

Рівень фізичної підготовленості кандидатів на службу до підрозділів поліції особливого призначення незалежно від статі визначається за результатами виконання таких контрольних вправ:

- 1) підтягування на перекладині;
- 2) комплексної силових вправи;
- 3) бігу на 100 метрів;
- 4) бігу на 3000 метрів.

Рівень фізичної підготовленості кандидатів на навчання у ЗВО МВС України визначається за результатами виконання трьох контрольних вправ (тестів):

- 1) комплексної силових вправи;
- 2) бігу на 100 метрів;
- 3) бігу на 1000 метрів.

Отже, аналіз нормативно-правової бази у цій сфері дозволяє стверджувати, що створена на нормативному рівні можливість внесення змін до тематичних планів, зокрема з метою своєчасного врахування позитивного досвіду, дозволяє систематично вдосконалювати програму фізичної підготовки. Більш того, слід відмітити, що використання сучасних педагогічних технологій під час викладання спеціальної фізичної підготовки є запорукою подальшого ефективного виконання службових завдань поліцейськими. При цьому слід акцентувати на тому, що на сьогодні одним із перспективних напрямів забезпечення ефективного навчання є використання спеціальних комплексних засобів навчання, які дозволяють на основі міжпредметної взаємодії створювати необхідний достатньо високий рівень нервово-емоційного напруження засобами широкого використання різноманітних збиваючих факторів інтенсивного фізичного навантаження [5, с. 178]. Також важливим є введення у систему службової підготовки поліцейських та освітній процес майбутніх офіцерів Національної поліції України нових та прикладних фізичних вправ [6, с. 39].

Підсумовуючи викладене, варто зазначити, що саме застосування системного підходу до вдосконалення організаційно-правового забезпечення викладання

спеціальної фізичної підготовки в закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання сприятиме формуванню професійних знань, умінь та навичок, які необхідні для здійснення правоохоронної діяльності в різних умовах службово-оперативної діяльності.

Список бібліографічних посилань

1. Про фізичну культуру і спорт : Закон України від 24.12.1993 № 3808-XII // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12>.
2. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
3. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : Наказ МВС України від 26.01.2016 № 50 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16>.
4. Про затвердження Положення з організації перевірки рівня фізичної підготовленості кандидатів до вступу на службу в Національну поліцію України : Наказ МВС України від 09.02.2016 № 90 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0306-16>.
5. Моргунов О. А., Яреценко О. А. Фізична підготовка курсантів закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання МВС України // Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України : зб. наук. пр. конф. (м. Харків, 29 трав. 2020 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. тактич. та спец.-фіз. підгот. ф-ту № 2. Харків, 2020. С. 177–179.
6. Моргунов О. А., Хацаюк О. В., Ковальов І. М., Соколов О. А., Лозовий Є. А. Удосконалення нормативної бази навчальної дисципліни «спеціальна фізична підготовка» майбутніх офіцерів Національної поліції України та поліцейських різних категорій. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021. № 75, т. 2. С. 38–44.

УДК 159.9

ШВЕЦЬ Д. В.,

доктор юридичних наук, доцент,
заслужений працівник освіти України,
перший проректор Харківського національного
університету внутрішніх справ;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1999-9956>

ПСИХОЛОГІЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ПРОФЕСІЙНОЇ РЕАЛІЗОВАНOSTІ ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Від того, якою мірою поліцейський здатний осмислювати свої слабкі та сильні сторони, специфіку власної компетенції, свої мотиви і потреби, цінності та смисли професійної діяльності, залежить не тільки успішність його адаптації у професії, але й реалістичність його професійних цілей, продуктивність у побудові професійного зростання. Із цієї точки зору важливою для професіонала є його Я-концепція, яка забезпечує регуляцію професійної діяльності та взаємин із професійною спільнотою, розвиток особистості у професійній сфері, у професійному самовдосконаленні. Усе частіше в